

Volume 12

November 2000

Part 8

Woman C J for Kerala

Ms. Justice K.K. Usha was sworn in as the 20th Chief Justice of Kerala High Court in Rajbhavan in Thiruvananthapuram. In a function held on November 30, Governor S.S. Kang administered the oath of office. She is the first Malayalee woman and the second woman Judge to be elevated to the post of Chief Justice of Kerala High Court.

Campus Watch

□ During the first week of November 2000 Mr. G. Mohan Gopal assumed charge of the Director of National Law School of India University (NLSIU) Bangalore. He replaces Dr. N.L. Mitra. Mr. Mohan Gopal is associated with NLSIU since its start on many legal projects. A person with 20 years of International legal experience. Formerly he was Chief Counsel for East Asia and Pacific at the World Bank Legal Department in Washington DC.

□ During the fourth week of November 2000 a Western Musical Programme "le-gala" was held as a part of the students festival at the National Law School of India University, Bangalore.

Operation tone-up

In a major toning-up operation of the State Judiciary Gujarat Governor Mr. Anshuman Gaikwad has compulsorily retired 26 judicial officers of the state who include District and Sessions Judges and Civil Judges. One Judicial Officer is dismissed from service while another is demoted to a lower cadre. Based on the opinion expressed by a full bench of the Gujarat High Court Governor took this step during the second week of November 2000. The full bench of the High Court had opined that these judicial officers have proved to be incompetent in discharging their official duties.

Supreme Court orders probe into CJI's "age" document

In an unprecedented move the Supreme Court directed the CBI to probe as expeditiously as possible the genuineness of the General Council of Bar of England Certificate showing Chief Justice of India A.S. Anand's year of birth as 1934 as against all other documents showing it to be 1936. A bench comprising Mr. Justice K.T. Thomas and Mr. Justice R.P. Sethi which is hearing a suo-motu contempt proceeding against a Chennai based lawyer Mr. S.K. Sundaram ordered that "we deem it necessary to have a full investigation by the CBI to find out as to how that document came into existence and find out the person or persons responsible for it".

Although the court made no reference to former union Law Minister Mr. Ram Jethmalani who has recently published a book on the subject in which the said document has been published as an annexure, the bench before adjourning the case observed that "on a perusal of the documents produced by Solicitor General Harish Salve, we feel, prima facie that the document purported to have been sent by the General Council of Bar, London, on September 4, 2000 to Sohul and Co., is not a genuine document as it speaks about the year of birth of the CJI". Interestingly, the court categorically barred the CBI from going into the aspect of ascertaining the Chief Justice's age, saying the President who is the highest constitutional authority to go into the age of a High Court Judge under Article 217 (3) of the constitution has already given his decision on this in 1991.

Advocate Collapses in Court

On November 28, 62 year old advocate from Chennai Mr. S.K. Sundaram collapsed in a court hall of the Supreme Court where Mr. Justice K.T. Thomas and Mr. Justice R.P. Sethi were hearing contempt proceedings against the former by suddenly sliding from his chair and falling on the floor. Contempt proceeding has been initiated against Mr. S.K. Sundaram who had demanded laying down of his office by the Chief Justice of India Mr. Justice A.S. Anand, who according to

the advocate is over aged and illegally holding the office. Immediately medical staff from the S C dispensary was rushed to his aid. After examining the advocate in the court room the medical staff said that the pulse of the advocate was normal. However, the court adjourned the hearing of the case to December 6.

Discharge Upheld

By its Judgment of November 3, 2000 a division bench of the High Court of Karnataka comprising Mr. Justice G.C. Bharuka and Ms. Justice Manjula Chellur dismissed a writ petition filed by former District and Sessions Judge Khazi Mohammed Muzammil challenging the action of Uttara Kannada Police in including his name in rowdy and goonda lists of the District. The bench observed that there was no ground to interfere as with the action of the police in including petitioner's name in the lists. Infact, the petitioner had sought for direction to the police to delete his name from the lists. S P of the district had included the petitioner's name in the lists while the latter was practising as an advocate at Bhatkal. Following police reports that he was actively involved in the communal riots which rocked Bhatkal during 1993 by abetting offences and harbouring criminals, the police noted that he was an office bearer of a communal organisation at Bhatkal. A single as judge of the High Court had referred the matter to a division bench. The ruling also upheld the discharge of the petitioner from the judicial service.

Around the Courts

□ The court becomes functus officio once an order is passed and cannot review the order. There is no provision in Crpc authorising the court to review its judgment;

In a judgment delivered during first week of November 2000 a bench comprising Mr. Justice K.T. Thomas and Mr. Justice R.P. Sethi, of the apex court ruled that no court can review its own judgment after it is signed except to correct a clerical or arithmetical error. The judgment said that the court becomes functus officio once the judgment is signed.

This ruling came on a petition filed by one Hari Singh Mann challenging the decision of a single judge of Punjab and Haryana High Court to review its own orders in his case against his advocate Harbhajan Singh Bajwa. The court observed that "we have noted with disgust that the impugned orders were passed completely ignoring the basic principles of criminal law. No review of an order is contemplated under the criminal procedure code". The court said there is no provision in Crpc authorising the High Court to review its judgment passed either in exercise of its appellate or revisional or original criminal jurisdiction.

State Bar Council

Statement of receipts and expenditure of Karnataka State Bar Council reveal that during November 2000 the expenditure over income is Rs. 92,942/-. While the receipts during the month was Rs. 2,76,625/- the expenditure was Rs. 3,69,567/-.

Your Attention Please

The Karnataka Administrative Tribunal, vide notification dated 21-11-2000, requested all the advocates whose Writ Petitions were transferred from Hon'ble High Court to the Tribunal to comply with the office objections/ observations within 15 days. In the said notification 500 Writ Petitions are listed for compliance.

New High Courts

□ On 1.11.2000 Chhattisgarh High Court was set up by a Presidential order issued under Madhya Pradesh Re-organisation Act, 2000. This is the 19th High Court of the country. Mr. Justice A.S. Anand, Chief Justice of India inaugurated the H C bench at Bilaspur. It may be noted that while Raipur is the capital of the new state the H C bench is set up at Bilaspur. Mr. Justice Ramesh Surajmal Garg has been appointed as Acting Chief Justice of the new High Court.

□ Another new High Court was set up by a Presidential order issued under the Uttar Pradesh Re-organisation Act, 2000 on 9.11.2000 at Nainital. This will be the High Court of Uttaranchal. This is the 20th High Court in the country. While the interim capital of new state happens to be Dehradun the High Court bench is set up at Naini. Senior Judge of the Supreme Court Mr. Justice S.P. Bharucha inaugurated the new High Court on 9.11.2000 at Nainital. Mr. Justice Ashok A. Desai has been appointed as the Chief Justice of this High Court.

□ One more High Court Under the Bihar Re-organisation Act, 2000 has been set up by a Presidential order. This High Court is named, Ranchi High Court having its bench at Ranchi the capital of new state of Jharkhand. This is the 21st High Court in the country. Mr. Justice Vinod Kumar Gupta has taken over as the Acting Chief Justice of the new High Court.

Jurist Commission

On 1.11.2000 a one day seminar on "Working of the Indian Constitution and Constitutional functionaries over 50 years" was held at United Theological College auditorium, Bangalore. The seminar was organised by Karnataka State Commission of Jurists. The speakers in the seminar included Dr. G.R.S. Rao, Director, Centre for public policy and social development, Hyderabad, Prof. B.T. Parthasarathi, Mr. S.S. Nagananda and Mr. V. Sudhish pai, Advocates. Mr. Justice (Retd) P.P. Bopanna, President of the Commission of Jurists delivered welcome address.

US Federal Supreme Court

The US Federal Supreme Court has nine Justices who have no retiring age but retire on voluntary basis. Chief Justice William Rehnquist was nominated as a Judge of the Supreme Court in 1972 by President Richard Nixon and nominated as Chief Justice by President Ronald Reagan in 1986. The senior most Justice John Paul Stevens, 80, was nominated by President Gerald Ford in 1975. The youngest Judge Justice Clarence Thomas, 52, is the only Black and he was nominated by President George Bush in 1991. There are two women Judges, Justice Sandra Day O'Connor, nominated by President Reagan and Justice Ruth Bader Ginsburg nominated by President Clinton in 1993. Justice O'Connor is the first ever female Judge appointed to the court. Justice Antonin Scalia and Justice Anthony Kennedy are nominees of President Reagan while Justice David Souter is a nominee of President Bush. Justice Stephen Breyer is a nominee of President Clinton. Chief Justice Rehnquist, Justice Scalia and Justice Thomas are said to form conservative core of the court while other Judges are said to be moderate to liberal in their approach.

Order Recalled

Apropos to the news item "HC serves show cause notice" published in column 1 page 3 of August part of Communique Sri M. Rambhat, advocate, has brought to my notice that by a subsequent order dt. 8.8.2000 passed in RP No. 129/2000 Mr. Justice MF Saldanha has recalled the show cause notice issued to Sri Kalidasa Rao Deshpande, an advocate from Bidar, after holding that there is not the slightest blemish on the part of the advocate. Under the circumstances, the same is published for information of our readers.

- Editor

News Panorama

Recently a Pakistani Magistrate Shaukat Ali Khan ordered that the leg of a convict be amputated for causing his victim to lose a leg by shooting him. However, if doctors decide against the amputation for some reason the convict, Akhtar Rana, should pay the victim Khalid Javed about \$2,300 in compensation the Magistrate ordered according to the Pakistani news paper Jung.

Social Audit of Working of the Constitution

Dr. G.R.S. Rao

From the last issue

What appears to the naked eye of the public is at wide variance from what was envisioned and provided for in the constitution. An overview reveals that nation-building is not only neglected, but also distorted. The how and why of these distortions have to be the focus of the National Commission set up for the purpose.

A wide range of legislative committees have been constituted by the constitution itself and envisaged many innovations. The legislatures and their committees have been performing with varying degrees of efficacy, but not to their full creative potential. The causal factors are far too many to enumerate. The malignancy that has afflicted the political structures and electoral system is the primary factor that has negated the efficacy of legislatures. The citizens are a witness to a perennial debate over reform, sans matching action. The duration of sessions is progressively reduced as a part or political expediency, but the committees meet in order to reduce the 'loss' of allowances to the members. Legislative behaviour is negotiated, a la match-fixing. The legislative debates generate heat rather than light; often obstructionist and confrontationist, with violence within the precincts on the rise. The high point of this scenario is, even the crimes under the penal law of the land are sought to be covered under constitutional immunities.

The only serious debate is on privileges, unrelated to protection and promotion of their functional efficacy, and the only set of issues adopted without a debate and with rare unanimity is salaries, allowances, pensions and perks. Putting on the shield of privileges, peoples' representatives shun their status as citizens. Anti-defection law and party whip are abused, threatening democratic freedom and their responsibility to express without fear. This was demonstrated even in regard to the responsibility of the legislature as the only constitutional mechanism available to provide correctives to the judicial institutions and functionaries.

Legislative policy and strategy is rarely consistent with the manifesto of

the parties, the mandate given by the people and accountability to translating democratic/elector verdict. What is worse, dramatic measures are adopted, including amendments to the constitution without a democratic mandate.

The one immediate measure that may be adopted is to discontinue television coverage of legislative proceedings in order to contain popular disenchantment and growing contempt towards the legislatures among the citizens of India. There is an avalanche of legislation conferring rights on the citizens, but no matching accountability on administration, much less timely evaluation of the impact of legislation. During the 50th year of the Republic, what we find is that instead of legislatures discussing the problems of the people, the citizens are left with discussing the problems of legislatures, with growing concern and disdain.

That the political functionaries are themselves disenchanted with their performance is reflected in the debate over Parliamentary versus Presidential form of democracy, even worse, is it wrapped in any hidden agenda? The debate on Presidential versus Parliamentary form was started in 1950, remained live though sporadic. All the time, and all the parties apprehended that any ruling party would only use constitutional changes to bring in an 'authoritarian' government. The pattern of debate reveals consistency over the projected motivation of the ruling party. The ineffectiveness of parliamentary democracy in India, per se, is no vindication of the Presidential form. That such a debate over the system could be an alibi for non-performance was apprehended by no less than Dr. Ambedkar in his concluding address to the Constituent Assembly: "if things go wrong the reason will not be that we had a bad constitution the man was vile". Indian political ground conditions are such that the Presidential form is likely to prove more dictatorial, more corrupt, far less efficient, less accountable, and less stable, than the Parliamentary system.

to be continued

The Hostage Crisis and the Surrender Syndrome

C. B. Srinivasan, LL.B., Advocate

From the last issue

Precedents in this zone have grown. In the case of Rajendra Kumar Vs. State, A.I.R. 1980 S.C. 1510 the supreme court was face to face with the orders that followed the public prosecutor's application for withdrawal of the 'dynamite' case against George Fernandes. There was a change of government consequent to general elections in the country. This was put forward as the reason for the new government to withdraw from prosecution. The court evaluated a number of principles as having been decocted from the earlier precedents:

1. "Under the scheme of the code prosecution of an offender for a serious offence is primarily the responsibility of the executive.
2. The withdrawal from the prosecution is an executive function of the public prosecutor.
3. The discretion to withdraw from the prosecution is that of the public prosecutor and none else, and so, he cannot surrender that discretion to someone else.
4. The government may suggest to the public prosecutor that he may withdraw from the prosecution but none compel him to do so.
5. The public prosecutor may withdraw from the prosecution not merely on the ground of paucity of evidence but on other relevant grounds as well in order to further the broad ends of public justice, public order and peace. The broad ends of public justice will certainly include appropriate social, economic and we add, political purposes sans Tammany Hall enterprises.
6. The public prosecutor is an officer of the Court and responsible to the Court.
7. The court performs a supervisory function in granting its consent to the withdrawal.
8. The court's duty is not to reappraise the grounds which led the public prosecutor to request withdrawal from the prosecution but to consider

whether the public prosecutor applied his mind as a free agent uninfluenced by irrelevant and extraneous consideration. The court has a special duty in this regard as it is the ultimate repository of legislative confidence in granting or withholding its consent to withdrawal from the prosecution".

Finally, the five judge bench decision in the case of Sheo Nandan Paswan Vs. State of Bihar, A.I.R. 1987 S.C. 877 deserves to be noticed. The majority judgment upheld the principles enunciated in Rajendra Kumar's case. Justice E.S. Venkataramaiah, in his opinion representing the majority view made some very relevant observations:

"37. At the outset it should be stated that merely because a court discharges or acquits an accused arraigned before it, the court cannot be considered to have compromised the crime.... Similarly if the case has been withdrawn by the public prosecutor for good reason with the consent of the court, this court should be slow to interfere with the order of withdrawal. The judgment of a public prosecutor under Section 321 of the Criminal P.C., 1973 cannot be lightly interfered with unless the court comes to the conclusion that he has not applied his mind or that his decision is not bonafide.....

"46. A person may have been accused of several other misdeeds, he may have been an anathema to a section of the public media or he may be an unreliable politician. But, these circumstances should not enter into the decision of the court while dealing with a criminal charge against him which must be based only on relevant material".

Surrender of the Government to the Bandit

In the hostages case before it, the supreme court, as its judgment indicates, has expressed apprehensions that the government has

to be continued

Readers Write

A division bench of the Karnataka High Court comprising Mr. Justice M.F. Saldanha and Mr. Justice S.R. Bannurmath, in Anjinappa and others v/s State of Karnataka (ILR 2000 Kar 3501) have observed that "The criminal justice system has been not only polluted but totally corrupted in this state through one practice that has become endemic and has almost reached malignant dimension. This court has been evaluating the number of criminal cases in which one or more witnesses have been tampered with and has found that in over 90% of the cases one or more witnesses have turned hostile".

It is further observed that "In many of the reports put forward to High Court in the earlier cases, the trial judges have pointed out that when they question the hostile witnesses as to who was responsible for tampering with the evidence, they have disclosed that, it was the accused or persons connected with them and in good percentage of case they have even stated that they were taken to the defence lawyer who had told them what to say".

Mr. Justice D.P. Wadhwa of Supreme Court of India has said "If the criminal justice system is to be put on a proper pedestal, the system cannot be left in the hands of unscrupulous lawyers and sluggish state machinery. Each trial should be properly monitored. Time has come that all the courts, district courts, subordinate courts are linked to high court with computer and a proper check is made on the adjournments and recording of evidence".

This is the way, the Judges have expressed their anguish about the criminal justice system. The hon'ble judges have implicated lawyers and observed that the lawyers are also interfering in the course of criminal justice system, It is for the advocates community to ponder over such observations and to do something to avoid such comments against them.

These are very significant observations made by the hon'ble judges. All the district bar associations including the mighty Bangalore Bar

Association and the Bar Council of Karnataka should take note of it and see that various measures are taken to eradicate such apprehensions from the mind of the judges.

Mr. Justice Ramajois observed that "chariot of administration of justice can move only on two wheels namely bench and the bar (ILR 1987 Kar 2973). The bar has to co-operate with the bench in the administration of justice, then only the litigant public will have faith in judiciary and in administration of justice.

The conduct of the defence lawyer, as observed by the learned Judges in telling the witnesses what to say is nothing but shortcircuiting the course of justice that is why Mr. Justice O. Chinnappa Reddy, the Supreme Court judge observed that "The rules of procedure are meant to advance the cause of justice and not to shortcircuit decision on merit". (AIR 1983 SC 847).

To remove apprehension about the lawyers negative role in administration of criminal justice, the following are the few suggestions of mine.

(i) The Bar Council of Karnataka and District Bar Associations must hold lectures, meetings and seminars and appraise advocates, the need to co-operate with the courts during the course of trial; (ii) If in any case advocates are prosecuted for such misdemeanours and convicted they should be debarred for life from practising; and (iii) In any other course of action penalties suggested by the Bar Association, Bar Council of Karnataka and Senior Advocates must be adopted.

Mushtaq Ahmed, Advocate.

Kolar Diary

□ With effect from 6-11-2000 Mr. P. N. Krishna Reddy, Advocate, Kolar has shifted his chamber to Door No. W-10/269, "Sri Vinayaka", II Cross, Gowripet, Opp. : Nellore Building, Kolar.

□ On 26-11-2000 R. Venkataramaiah, Advocate and MLA, Mulbagal Taluk, Passed away.

News Focus

□ On 10.11.2000 Prof. B.M. Baliga, Advocate, delivered a talk on the subject "pleadings in original suits" under the orientation programme organised by AAB. Mr. K.L. Manjunath, President, AAB presided.

□ On 16.11.2000 under the orientation programme organised by AAB, Bangalore Mr. Justice B.K. Somashekara addressed the members of AAB in City unit on the topic "Cyber Laws and Computer Application to laws". Sri K.L. Manjunath, President, AAB presided over the programme.

Foreign Tours

□ On 7.11.2000 Mr. RVS Naik, Advocate, M/s King and Partridge left Bangalore for two weeks tour of Germany, Paris and London.

□ On 15.11.2000 Mr. S.V. Srinath, Advocate, left Bangalore for seven weeks trip to London.

□ On 17.11.2000 Ms. Bharathi Nagesh, Advocate left Bangalore for tour of USA. She is likely to return to Bangalore by 29.12.2000

□ Between 18th and 21st November 2000 Mr. Basava Prabhu S. Patil, Advocate and partner, M/s Holla & Holla, Patil & Nettar, attended the Third Asian Financial Law conference at Sydney, Australia. The conference had been organised by the International Bar Association and the emphasis of the conference was on e-commerce.

□ On 19.11.2000 Mr. A.R. Shivaram, Advocate, left Bangalore on a study tour of co-operative societies in Poland and France. Mr. A.R. Shivaram who is a director of Karnataka State Co-operative Agricultural and Rural Development Bank Limited is expected to return to Bangalore on 5.12.2000.

Lahari Foundation

Medical assistance of Rs. 3,000/- was provided to Mr. V. Nagarjan, Advocate, Mayo hall unit.

Miscellany

□ In a function organised by Padukone Ramananda Rao memorial trust at Gandhi Sahitya Sangha, Bangalore on 4.11.2000 advocate H.R. Shankara Narayana (Ha ra) was conferred Paramananda Award for 1999 in recognition of his literary contribution to Kannada literature.

□ On 12.11.2000 Mr. T.C. Sathish Kumar, Advocate, opened his law chamber at No. 27, II Floor, "Someshwara Complex", Park Road, Near Akkipet Circle, Bangalore - 53.

□ On 25.11.2000, 45th Kannada Rajyotsava was celebrated at the city unit of Bangalore city civil court complex by the members of Kannada Sangha of the judicial department.

□ Mr. K.N. Mylar Prasad, Advocate, has thanked the Bangalore Advocates Co-op Society and the members of AAB who have generously contributed funds in connection with his by-pass surgery.

Literary Union

Under the joint auspices of Bangalore Literary Union, AAB and Bangalore Co-operative Society 45th Kannada Rajyotsava was celebrated at the AAB auditorium on 30.11.2000. Renowned Kannada litterateur and literary critique Sri N.S. Lakshmi Narayana Bhatta and Mr. Justice K. Sreedhar Rao, Judge, High Court of Karnataka were the chief guests at the function. Sri K.L. Manjunath, President, AAB, Sri M.S. Mandanna, President, Advocates Co-operative Society and Sri C.R. Gopala Swamy, President, Literary Union were on the dias.

Weddings

We are glad to inform that,

□ On 1.11.2000 Mr. H.T. Jagannnatha, Advocate, married Ms. A. Nagaveni at Bangalore.

□ On 3.11.2000 Ms. V. Krishnaveni, Advocate from Bangalore married Mr. O. Venkatanageshwara Rao, Civil Judge (Jr Dn), Punganoor, Chittoor District, at Thirumala (A.P.)

□ On 3.11.2000 Mr. B.M. Shyamprasad, Advocate from Bangalore married Ms. C.P. Mamatha an advocate from Mysore, at Bangalore. Mr. B.M. Shyamprasad is the son of Mr. Justice B.N. Mallikarjuna, Judge, High Court of Karnataka.

□ On 4.11.2000 Mr. Vijay Kumar, Advocate, son of Mr. L. Mohan, Advocate, married Ms. Priya at Bangalore.

Transfers / Promotions

The High Court has transferred some District and sessions Judges during November 2000. Place of posting of each Judge is noted against his name.

Mr. M.G. Sudheendra as I ADSJ, Mysore; Mr. V.G. Charati as I ACC & SJ, Bangalore (CCH 5); Mr. S. Siddalingesh as P O, Addl. Industrial Tribunal, Bangalore; Mr. H.M. Bharatesh, as Addl. Secretary, Law Department Govt. of Karnataka, Bangalore; Mr. K.G. Lakshmipathi as I Addl. Judge, Family Court, Bangalore; Mr. T. Nanjappa as II ADSJ, Mysore; Mr. P.G. Nadagouda as OOD, LR, High Court; Mr. V.P. Jahagirdar as XVII ACC & SJ, Bangalore (CCH 16); Mr. N.H. Savalagi as Judge, Family Court, Raichur.

Simultaneously, the High Court has promoted the following Civil Judges (Sr. Dn) to officiate as District Judges and their places of posting has been indicated against their names. Mr. M.M. Khan as Addl. Registrar, Karnataka Lokayukta, Bangalore; Mr. S.G. Palled as XIII ACC & SJ Bangalore, (CCH 22); Mr. Basavaraj S. Tadahal as Addl. Registrar, Karnataka Lokayukta, Bangalore; Mr. Rudragoud S. Patil as VII ACC & SJ, Bangalore, (CCH 19); Mr. Balasaheb M. Angadi as PO, I Addl. Labour Court, Bangalore; Mr. Sreenivasa as member, KAT, Bangalore; Mr. N. Narayana as OOD Secretary to the CJ, High Court of Karnataka; Mr. Basavana gouda S. Totad as II ADSJ, Tumkur; Mr. Jeetendranath V. Angadi Hiremathas, VIII ACC & SJ, Bangalore (CCH 15); Mr. H.R. Deshpande, as member, KAT, Bangalore; Mr. A.C. Vidyadhara as Senior Faculty member in Karnataka Judicial Academy, Bangalore; Mr. T.H. Narayana Gowda as member, KAT, Bangalore; Mr. Siddegowda as Addl. Registrar, Karnataka Lokayukta, Bangalore; Mr. R.S. Beerannavar, XXV ACC & SJ, Bangalore, (CCH 23); Mr. Moosekunhi Nayar Moole as XXII ACC & SJ, Bangalore (CCH 7); Mr. Rachappa A. Chiniwal, VACC & SJ, Bangalore (CCH 13); and Mr. K.C. Ramakrishnaiah as XVIII ACC & SJ, Bangalore (CCH 10).

Dr. M.S. Nagaraja

who recently passed away, will be remembered for long for his contribution in the fields of service law, constitutional law and labour jurisprudence. He was a suave and amiable personality. After giving up his appointment in the Accountant General's Office, Bangalore, Dr. Nagaraja enrolled himself as an advocate and built up a successful professional career within no time. He had a brilliant academic career and possessed degrees of B.Sc., M.L. He also had Doctorate in Labour Jurisprudence and later became a professor of law in the same subject. He had widely travelled world over and presented papers to leading international journals. He was instrumental in starting "Academy of Legal Education, Research and Training (ALERT)". Lahari Advocates Forum has lost one of its erudite Life members.

Sad demise

B. N. Dayananda

Obituary

We regret to inform that,

□ On 5.11.2000 K.V. Narayanappa (72), Advocate from Bangalore, passed away at New Delhi.

□ On 19.11.2000 N.S. Srinivasan (55), Advocate and former official Receiver, passed away at Bangalore.

□ On 23.11.2000 B.N. Dayananda (55), Advocate passed away at Bangalore.

□ On 27.11.2000 Edward P. Dawson, Advocate, practicing before Mayo hall courts, passed away at Bangalore.

ತಿಳಿದಿರಲಿ

ಯಾವ ಜನರು ದಂಭಾಹಂಕಾರ ಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಮರಾಗಬಲಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗಿ, ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಮುದಾಯ ವನ್ನೂ ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನೂ ಕ್ಷೇಶಗೊಳಿಸು ತ್ತಿರುವರೋ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಲ್ಲದ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರು ವರೋ ಅಂತಹವರನ್ನು ಅಸುರಿ ಬುದ್ಧಿ ಯುಳ್ಳವರೆಂದು ತಿಳಿ.

ಕೃಪೆ : ಭಗವದ್ಗೀತೆ

ಅನುವಾದ ಕೈಪಿಡಿ

ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹ
ವಿ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿ, ವಕೀಲರು

Fabricate	: ನಿರ್ಮಿಸು, ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸು
Facilitate	: ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸು, ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸು
Faith and Credit	: ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಗಣ್ಯತೆ
Fidelity	: ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಿ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ, ನಂಬಿಕೆ
Filialoty	: ಪಿತೃಭಕ್ತಿ
Fornication	: ಅವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಗಮನ
Frivolous	: ಕ್ಷುದ್ರ, ಸಾರಹೀನ
Folio	: ಪುಟ
Grant-in-aid	: ಸಹಾಯಕ ಅನುದಾನ
Grave	: ತೀವ್ರ, ಗಂಭೀರ
Great-Seal	: ಮಹಾಮುದ್ರೆ
Guild	: ಶ್ರೇಣಿ, ಸಂಘ
Guile	: ಧೂರ್ತತೆ
Guise	: ನಟನೆ, ಸೋಗು
Hench man	: ಬಲಗೈ ಭಂಡಿ, ನಂಬಿಕೆಯ ಸೇವಕ

ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ

ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ವಕೀಲರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹಾ.ರಾ.ರವರು ಬರೆದ “ವಕೀಲಿ ದಿನ ಗಳು” ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ವಕೀಲರ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯ ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಸಮಾರಂಭ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಿತಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಗಳ ಮಾರಾಟವೂ ಚುರುಕಾಗಿತ್ತು.

- ಸಂಪಾದಕ

ನಾ ಕಂಡ ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭ

ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ

- ವಿ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿ

ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ಎದ್ದು ನಿಂತಾಗ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ “ರೀ, ಮೂರ್ತಿ, ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ ಹೋಗೋಣ ತಾಳೇ, ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಂಪು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು. ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಹುಡುಗ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಮಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿ “ಯಾಕ್ರೀ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಡಲ್ ಆಗಿಬಿಟ್ಟೀ, ಏನಾಯ್ತು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ‘ಜಟ್ಟೀ ಬಿದ್ದೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರೆಬರೆ ನಕ್ಕು ‘ಏನಿಲ್ಲಾ ಸರ್’ ಎಂದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ಮುಖದ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ, ಅವನು ಮಾತನಾಡುವ ರೀತಿಯಿಂದ, ಅವನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಅಳಿಯುವಂಥ ಮೇಧಾವಿ, ಅನುಭವಿ ಮನುಷ್ಯರಾದ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನನ್ನ ಕೆಳಗುಂದಿದ ಮುಖದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು. “ನೀವು ಹಿಂದೆ ಆ ಪೇಪರ್ ಹೊಲೆಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನ್ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೀ, ಅದು ನಿಮಗೆ ಹೊಸದು ಆದರೇ ಅದು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹಳೆಯದು. ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮಂಥವರು ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ತಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದು ಮನುಷ್ಯನೇ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲದೇ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಏನೂ ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜ. ನೀವೇನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಬನ್ನಿ ಟೀ ಕುಡಿದು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೊರಡೋಣ”.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್‌ನಲ್ಲಿ ಟೀ ಕುಡಿದ ನಂತರ ಹೊರಟೆವು. ಅವರ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಘಂಟೆ ಮೂವತ್ತು ನಿಮಿಷ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು “ರೀ ಮೂರ್ತಿ ಬೇಗಾ ಬೇಗಾ ನಡೀರೀ, ಈಗಲೇ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಗೆ ಕೌಂಟರ್ ಕ್ಲೋಸ್ ಮಾಡ್ತಾರೆ” ಎಂದು ದಡದಡನೆ ಓಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಅವರ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಕಡೆಗೆ ಬಂದೆವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದ ಘಟನೆ ಎಂದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಇದೇ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಪಘಾತ ವಾದ ಜಾಗ, ಅದರ ರೀತಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಬಳಿ ಸಿಗ್ನಲ್ ಬಂದಾಗ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಹಿಂದೆ ನಾನು ತಲೆ ತಿಂದ ಬೇಸರ ಇನ್ನೂ ಅವರ ತಲೆಯ ನರಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿಸಿದ್ದ ಕಾರಣವೇನೋ ಆ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಿಗ್ನಲ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೊಲೀಸನ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುವ ರೀತಿ “ರೀ ಮೂರ್ತಿ ಈ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಪೊಲೀಸಿನವನ ಲಾಜಿಕ್ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ರು. ಆಗ ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಇರೋದು ಬಿಟ್ಟು ಏನೋ ಮೇಧಾವಿಯಂತೆ “ಸರ್ ಸಿಗ್ನಲ್ ಲೈಟ್ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇರಿತ್ತು, ಇದು ಪೊಲೀಸ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಸಿಗ್ನಲ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ”. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ‘ಹಾಗಾ’ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದ್ರು. ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ಅವನ ಹರಟೆ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮಾಡುತ್ತೆ ತಕ್ಷಣಾನೇ ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಅವರು ಸುಮ್ಮನಾದ ರೀತಿ ಹೇಗಿತ್ತು ಅಂದ್ರೆ “ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದೊಡೆ ಗೋರ್ಕೆಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಸುರಿದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ” ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಮನನವಾಗಿರಿಸಿತು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅವರವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾನವಾದೆವು. ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ.ಯನ್ನು ಪೈಲ್ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾವು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಹಾಲಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ “ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಟೀ ಕುಡಿಯೋಣ, ಅಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹೊರಡುವೆ, ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿಕೋ” ಎಂದರು. ಅದರಂತೆ ಟೀ ಕಾರ್ಯವೂ ಮುಗಿಯಿತು.

(ಸಶೇಷ)

ಕಾರ್ಮಿಕ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಅಧಿನಿಯಮ 1923

- ಪ್ರೊ|| ಜಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ

ಕಾರ್ಮಿಕ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಕಾರ್ಮಿಕನು ಕಾರ್ಯನಿರತನಾಗಿರುವಾಗ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಾನಂತರ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದಾಗ ಅಥವಾ ಅಂಗವಿಕಲನಾದಾಗ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಮಿಕನ ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಭರಿಸುವುದು.

ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದಡಿ “ಅವಲಂಬಿತ” ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಪರಿಭಾಷಿಸಿದೆ.

ಅವಲಂಬಿತ :-

ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಸಂಬಂಧಿತರನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದೆ.

೧. ವಿಧವೆ, ಅಲ್ಪವಯಿ ಅಥವಾ ದತ್ತಕ ಪುತ್ರಿ ಆಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ದತ್ತಕ ಪುತ್ರನಾಗಿರಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಮದುವೆಯಾಗದ ಜಾರನ ಪುತ್ರಿ ಅಥವಾ ದತ್ತಕ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ವಿಧವೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮೃತ ನಿಯೋಜಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಬದುಕುತ್ತಿರಲಿ ಬಿಡಲಿ ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

೨. ಒಬ್ಬ ಮಗ, ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಇವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿತರು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(ಎ) ಮೃತ ನಿಯೋಜಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮರಣದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆತನ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತ ರಾಗಿರಬೇಕು.

(ಬಿ) ಅವರು ದುರ್ಬಲರು, ಅಶಕ್ತರಾಗಿರಬೇಕು.

(ಸಿ) ಅವರು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ವಯೋಮಾನದವ ರಾಗಿರಬೇಕು.

೩. (ಎ) ಒಬ್ಬ ವಿಧುರ

(ಬಿ) ವಿಧವಾ ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಪಾಲಕ

೧. ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪವಯಿ ಅನೌರಸ ಪುತ್ರ

೨. ಒಬ್ಬ ಮದುವೆಯಾಗದ ಅನೌರಸ ಪುತ್ರಿ

೩. ಔರಸ ಅಥವಾ ಅನೌರಸ ಪುತ್ರಿ ಅಥವಾ ಮದುವೆಯಾಗದ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪವಯಿ ದತ್ತಕ ಪುತ್ರಿ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪವಯಿ ವಿಧವೆ

೪. ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪವಯಿ ಸಹೋದರ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಮದುವೆಯಾಗದ ಸಹೋದರಿ, ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪವಯಿ ವಿಧವಾ ಸೋದರಿ

೫. ಒಬ್ಬ ವಿಧವಾ ಸೊಸೆ

೬. ಹಿಂದೆಯೇ ಮೃತನಾದ ಮಗನ ಅಲ್ಪವಯಿ ಮಗು

೭. ಹಿಂದೆಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮಗಳ ಮಗು

೮. ಮೃತ ಕಾರ್ಮಿಕನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜ (ತಂದೆಯ ತಂದೆ)

ಅವಲಂಬಿತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಾನು ಕಾರ್ಮಿಕನ ಅವಲಂಬಿತನೆಂದು ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆತ ಕಲಂ ೨ (೧) (ಡಿ)ಯ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬ ಅವಲಂಬಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(ಸಶೇಷ)

ಧರ್ಮ

ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಸಾಧನೆಯೇ ಭಗವದ್ವಾರ್ಧನೆ. ಕರ್ಮದ ಸಾಧನೆಯೇ ಜ್ಞಾನದ ಸಾಧನೆ, ಕರ್ಮದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಶ್ರದ್ಧೆಯ ವೃದ್ಧಿ ದೇವರು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ದೇಶ ನಮ್ಮ ಜೀವನಾಧಾರ.

ಕೃಪೆ : ಆ. ಸೀಮಾ
ಸಂಗ್ರಹ : ದೊರೆರಾಜ್, ವಕೀಲರು

ನಮ್ಮ ಬದುಕು

ನಮ್ಮ ದೇಶ ನಿಜವಾಗಲೂ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ. ಶೀಲದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹೆಗ್ಗಸರ ಬಾಳಿನ ರೀತಿ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹೆಗ್ಗಸರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕೋಪದಿಂದ ಎತ್ತರಿಸಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಗುಣದವರಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವರಾರು ಮರ್ಯಾದೆ ತಪ್ಪಲಾರರು. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಷ್ಟು ಹೆಗ್ಗಸರಿಗೆ ಈ ಗುಣವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ.

- ಆಧಾರ

ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಇನಿಷಿಯಲ್

ನಾನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ. ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಆರಂಭಿಸಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಯಂಬ್ರಹ್ಮವರಣೇಂದ್ರ ರುದ್ರ ಮರುತಹಃ ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಅದರಂತೆ ಅಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಕಾಲೇಜಿನ ಕ್ಲಾಸ್‌ರೂಂಗೆ ಹೋಗುವಾಗ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ “ಏನೋ ಮೂರ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಇನಿಷಿಯಲ್ ಇದೆಯಾ?” ಎಂದ. ನನಗೆ ಅವನ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗದೆ, ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ “ಯಾಕೆ ನಿನಗೇನಾಯಿತು?” ಎಂದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನಿಂದ “ಅಲ್ಲೋ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಯಂ. ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳಿದವಲ್ಲೋ” ಎಂದುತ್ತರಿಸಿದ.

- ವಿ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿ

ತಿಳಿವಿನ ತಿರುವು

ಅವನೊಬ್ಬ ಅತ್ಯಂತ ವಿಧೇಯ ಶಿಷ್ಯ. ತನ್ನ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗೂ ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಸ್ವಭಾವ ಅವನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೆಳೆದಿತ್ತೆಂದರೆ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಅವನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದ. ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ಪರಾವಲಂಬನ ವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಗುರುಗಳು ಅನೇಕ ಸಲ ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತನಗೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯ ತಿಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗುರುಗಳು ಒಂದು ದಿವಸ ಅವನಿಗೆ ಹನುಮಂತನ ಕತೆ ಹೇಳಿದರು.

“ಹನುಮಂತ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅತ್ಯಂತ ವಿಧೇಯ ಭಕ್ತ. ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮೀರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕು ವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನೇ ದಾಟಿದ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಬದುಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಜೀವಿನಿ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ತಂದಿಟ್ಟ. ಇವು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಹಸಗಳು. ಆದರೆ ಇವೆರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯಲಿಲ್ಲ. ತಾನೇ ನಿರ್ಣಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಾಕಾರನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ. ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಇದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲ ಪಾಠ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾದಾಗಲೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡವ ರಾಗಿ ನೀವು ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದೇಹದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ; ಮನೋ ನಿರ್ಧಾರ ದಲ್ಲಿ. ಆಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಣ್ಣದಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನೀವೇ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ರೀತಿ ಇದು”.

- ಆಧಾರ

ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ

- ಹಾ. ರಾ.

ದೂರದ ನೆಂಟ ಮಹಾಶಯನೊಬ್ಬನು ಮೊನ್ನೆ ಹಠಾತ್ತನೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿಳಿದ. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಎಂದರೆ ನಾನಿರುವ ಮನೆ ಎಂದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ! ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದಾನಲ್ಲ ಅಂತ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ಫ್ಯಾನ್ ಹಾಕಿ, ಕಾಫಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೈಗೆ ಪೇಪರ್ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆಸಾಮಿ, ತಪ್ಪಿಗೆ ಪೇಪರ್ ಓದಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬಾರದೆ? ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಂಸ್ಕಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಅಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದು. ಅವನು ಏನು ಕೇಳಿದ ಗೊತ್ತೆ? “ರಾಯ್ - ಇದು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯೋ, ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯೋ?” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದೇ ಆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ! ನನಗೆ ವೈ ಎಲ್ಲ ಉರಿದುಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ತೋಚಲೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಎನ್ನಿಸಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕದಡಿ ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬುಡವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದ! ನಾನು ಇರುವ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಥದೋ ಕುಹಕ ಇದೆ ಅಂತ ನನಗನ್ನಿಸಿತು ಅಂದು. ನನ್ನ ಅಂತಸ್ಸನ್ನು, ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ‘ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ, ಸ್ವಂತ ಮನೆ’ ಎಂಬ ಕೃತಕ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಅಳೆದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ತೊಡಗುವ ಜನಗಳ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ನಗಬೇಕೋ, ಅಳಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತಾಳಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ, ಉದಾಸೀನ, ಕೀಳರಿಮೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ. ನಾನು ಎಂದೂ ನನ್ನ ಮನೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ, ಬಾಡಿಗೆ ಎನ್ನುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನುಕಾಣದವ. ಇದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಎಂದು ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿದವನಲ್ಲ. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಬಾಡಿಗೆ ಎಂಬುದು ನನಗೇ ಮರೆತುಹೋಗಿದೆ. ಬಾಡಿಗೆ ವಸೂಲಿ, ಮನೆ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ, ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಪಾವತಿ ಮುಂತಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮಾಲೀಕನದು! ಮನೆಯ ಕಾವಲುಗಾರನಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಗೋ ಕಾಲು ಚಾಚಿಕೊಂಡು ಆರಾಮವಾಗಿ ವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಬಾಡಿಗೆದಾರನ ಕೆಲಸ. ನಮಗೆ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸೂರಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರಗು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಪೊರೆದು ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದು. ಬಾಡಿಗೆ, ಬಾಡಿಗೆ ಅಂತ ಬೀಳುಗೊಳ್ಳುವುದೇಕೋ ಈ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಗಾವಲರು! “ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ನಾವು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೆವು. ಅಗಸನ ಅಂಕೆ ಇಲ್ಲ. ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಕಾಟಿವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ನಾನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ‘ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ’ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು 'Concept'. ಅದಕ್ಕೆ ಉಜ್ಜಲವಾದ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ!

ಹೆಂಚಿನ ಮನೆ, ಮಾಳಿಗೆ ಮನೆ, ತಾರ್ಸಿ ಮನೆ, ಅಂತ ಮನೆಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥವಿದೆ. ‘ದೇವ್ವದ ಮನೆ’ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೂ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ, ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಣವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಾದರೇನು? ಸ್ವಂತದ್ದೇ ಎಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಉದಾರ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಮಾಲೀಕನ ಮುಂದೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಇಂಥ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಬಾಡಿಗೆದಾರನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಅಷ್ಟೆ! ಮಾಲೀಕನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಕುಂದುಬಾರದ ಹಾಗೆ, ಅಂದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಳಕು ತಟ್ಟದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಜಾಣತನ! ಈಗೀಗ ಮಾಲೀಕರೂ ತಮ್ಮದು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯೆಂಬ ಮಾಯಾ ಬಂಧನದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೇ ಖರ್ಚಾದರೂ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಬಾಡಿಗೆ ಆಸೆಗೆ ಬೇರೆಯವರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಮನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ‘ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆ’ ಎಂತ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ! ಪರಸ್ಪರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿರುವವರು ಅದನ್ನೇ ಒಂದು ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಂಬಿ ಕುಳಿತವರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಋಣಾನುಬಂಧದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಮಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಆಲಯ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಂತೆ. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯೇ ಎಂದೂ ನಮಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಎಂಥ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೇನು? ಈಗ ನೋಡಿ ನನಗೆ

ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಯಾರು? ಪಾಪಾತ್ಮರು ಯಾರು? ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮನೆ ಸ್ವಂತದ್ದೆ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆಯದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಯಾರಾದರೂ. ಆದಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು ಜೀವನಾನುಭವ ಪಡೆದಿದ್ದ ಆ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಕ ನನಗೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ್ದು. ವೃಥಾ ದುಡುಕಿ ಆತನನ್ನು ಟೀಕೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ನನಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ಈ ಯೋಚನಾಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪಳಗಿದವರು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಮೇಲಾಗಿ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳು. ಅವರು ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ತುಂಡು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ 'Fools build houses, Wise men live there' ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು. ನಮ್ಮವರು ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು. ‘ಮನೆ ಕಟ್ಟಿನೋಡು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿನೋಡು’ ಎಂದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೊರತು ಸ್ವಂತ ಸೂರಿನ ಆಸೆಯನ್ನು ಬೇರಸಹಿತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗ್ಗಿಯುವಂತೆ ಯಾವ ನೀತಿ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಸಾರಲಿಲ್ಲ! ಉಸಿರು ಹೋಗುವುದರೊಳಗೆ ಸ್ವಂತ ಸೂರು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಚಪಲ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಇದು ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (ಖುಟ್ಟು ಇಜ್ಜಿಲ್ಲ) ನಶಿಸಿಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ದಡ್ಡರು, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಗೃಹಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಹಗಳಂತೆ ಸುತ್ತುತ್ತ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ! ಬಾಡಿಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವರು ಎರಡನೆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಆಗಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. 'Home, Sweet Home' ಎನ್ನುವುದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ. ಇದೆಲ್ಲ ಏಕೆ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ ‘ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ’ ಎಂಬುದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯನುಮತಹ ಜುಜುಬಿ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಪಂಪನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕವನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸಬಹುದು, ವೈದಿಕವನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸಬಹುದು. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವೇ ಇದೆ, ಪರಂಪರೆ ಇದೆ, ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭದ್ರವಾದ ಬುನಾದಿ ಹಾಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದು!

ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಸುಖ ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಬವಣೆ ಏನಿದ್ದರೂ ಅದರ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ. ಬಾಡಿಗೆ ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿ, ಕೋರ್ಟ್ ಕಛೇರಿ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್, ಸೆಸ್ಯು, ಸರ್‌ಚಾರ್ಜ್, ವರ್ಷಕ್ಕೆರಡಾವರ್ತಿ ರಿಪೇರಿ, ಸುಣ್ಣಬಣ್ಣ ಮಾಲೀಕನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು. ಮನೆ ಅವನ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕು. ‘ಯಾಕಪ್ಪ ಈ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದೆ’ ಎಂದು ಅವನು ತಲೆಮೇಲೆ ಕೈ ಹೊತ್ತಿ ಕೂರುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ! ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಮಾಡಿದ ಸಾಲವನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಯಿಂದ ತೀರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಅವನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ದಿನೇ ದಿನೇ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾದರೆ, ಬ್ಯಾಂಕು ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಂದ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ನೋಟೀಸು ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಾಡಿಗೆದಾರನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಹಾಯಾಗಿ ಕಾಲುಚಾಚಿಕೊಂಡು ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ನಗುನಗುತ್ತ ಜೀವನ ನೂಕುತ್ತಾನೆ! ನಮ್ಮ ಮೊಹಲ್ಲಾ ಬಾಡಿಗೆದಾರರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ನಾನು. ನಮ್ಮ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಕೊಂಚವೂ ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಮಾಲೀಕರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ‘ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಸೆಟೆದುಕೊಂಡು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬೋಲ್ಡ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೇ ಆಗೊಲ್ಲ. ಮನೆ ನೀರು ಒಳಕ್ಕೇ ನುಗ್ಗುತ್ತ ನೋಡಿ’ ಎಂದು ಬಾಡಿಗೆದಾರ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ‘ಇದೆಲ್ಲ ತಕ್ಷಣ ಸರಿಪಡಿಸದೆ ಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಆಚೆಗೆ ಬಿಚಾಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದನೆ ತಾರೀಕನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾರಿರಿ’ ಎಂಬ ಕಟ್ಟಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪ. ಆ ಮಾಲೀಕ ಮಳೆಯಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಪೆಂಟರ್ ಮನೆಗೆ ಬಿದ್ದನೋ ಸತ್ತನೋ ಅಂತ ಓಡುತ್ತಾನೆ. ಬಾಡಿಗೆದಾರನಾದರೋ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞ. ಬಿಸಿಲಿಗೂ ಬಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮಳೆಗೂ ಜಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನೊಬ್ಬ ಹಠಯೋಗಿ. ಇದ್ದರೆ ಈ ಮನೆ ಬಿದ್ದರೆ ಹೊಸ ಮನೆ, ಒಂದಕ್ಕೇ ಜೋತುಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇನು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಖುಷಿಯಿಂದ ಕಾಲ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ, ಬಾಡಿಗೆದಾರ!

ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಈಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಬಂತು. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ, ಮೂರು ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳು. ಹೊಸದಾಗಿ ಸುಣ್ಣಬಣ್ಣ ಮಾಡಿದ್ದ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವು ಪುಳಕಗೊಂಡವು.

(ಸಶೇಷ)